

## **Συνεδρία 1<sup>η</sup>**

### **Πολιτική Οικονομία, Διαχείριση Κεφαλαίων Κοινωνικής Ασφάλισης**

#### **1. Συντάξεις και Υγεία: Πολιτικές Ευθύνες και Προοπτικές Εκσυγχρονισμού**

**Μιλτιάδης Νεκτάριος**  
Αναπληρωτής Καθηγητής Πανεπιστημίου Πειραιώς

#### **Περίληψη**

Στην εργασία αυτή αναλύονται τα συστήματα συντάξεων και υγείας στην Ελλάδα, και με αναφορά στη διεθνή εμπειρία μεταρρυθμίσεων για τη βιώσιμη λειτουργία τους, προτείνεται νέο σύστημα φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Εξετάζεται η απόκλιση στόχων και αποτελεσμάτων στα υφιστάμενα Ελληνικά συστήματα, ερμηνεύονται οι αποκλίσεις, ενώ διευκρινίζεται, αφενός, γιατί είναι η τελευταία ευκαιρία διόρθωσης των στρεβλώσεων, κι αφετέρου, ποιοι πρέπει να είναι οι στόχοι των μεταρρυθμίσεων. Για το προτεινόμενο, καταρχάς σύστημα συντάξεων, αναλύεται διεξοδικά η σύγχρονη δομή του, εκτιμάται το μακροχρόνιο κόστος της μεταρρύθμισης, ενώ επίσης, παρουσιάζονται και επιχειρησιακά σχέδια για τη μεταβατική περίοδο υλοποίησης της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης. Στη συνέχεια, για τον τομέα υγείας, παρουσιάζονται τα κύρια σημεία της προτεινόμενης παρέμβασης, τόσο στην προσφορά, όσο και στη ζήτηση υπηρεσιών. Το κεντρικό επιχείρημα της ανάλυσης μας, είναι ότι εδώ το πρόβλημα είναι κυρίως οργανωτικό. Για το λόγο αυτό προτείνεται η ανασυγκρότηση του Ε.Σ.Υ. η οποία θα οδηγήσει σε θεαματική βελτίωση της παραγωγικότητας και αποδοτικότητας του.

#### **Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα**

Ο Μιλτιάδης Νεκτάριος είναι Αναπληρωτής Καθηγητής της ασφαλιστικής επιστήμης στο Τμήμα Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης του Πανεπιστημίου Πειραιώς. Είναι απόφοιτος του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών (πρώην ΑΣΟΕΕ) και κάτοχος Διδακτορικού Διπλώματος του Πανεπιστημίου TEMPLE (Philadelphia, USA), με ειδίκευση στην Ιδιωτική και Κοινωνική Ασφάλιση και την Δημόσια Οικονομική.

Έχει εργαστεί ως Διευθύνων Σύμβουλος στη Χρηματιστηριακή Β. Ελλάδος (1991-93), Διευθύνων Σύμβουλος της Εθνικής Ασφαλιστικής (1993-99), και Διοικητής του ΙΚΑ (1999-2004). Διετέλεσε Πρόεδρος της Ένωσης Ασφαλιστικών Εταιριών Ελλάδος (1993-96) και Πρόεδρος της ΑΕΔΑΚ Ασφαλιστικών Οργανισμών (2000-2004).

Είναι συγγραφέας των εξής βιβλίων : Public Pensions, Capital Formation and Economic Growth (USA: Westview Press, 1982), Accident Costs and Compensation Systems (Athens :Forum, 1986), Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα (Αθήνα : Forum, 1996), Εισαγωγή στην Ασφάλιση (Αθήνα : Forum, 1998), Έσοδα

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

Επενδύσεων και Τιμολογιακή Πολιτική Ασφαλιστικών Εταιριών (Αθήνα: Forum, 2002), Ασφαλίσεις Ζωής και Υγείας (Αθήνα : Εκδόσεις Σταμούλη, 2005).

Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα καλύπτουν τις εξής περιοχές : εφαρμογές της θεωρίας διαχείρισης κινδύνων, σύγκλιση ασφαλιστικών και χρηματοοικονομικών αγορών, συστήματα συντάξεων, και συστήματα υπηρεσιών υγείας.

## **2. Ασφαλιστικές Επιλογές**

### **Σάββας Ρομπόλης**

Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου,  
Επιστημονικός Διευθυντής ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ

#### **Περίληψη**

Στην τρέχουσα συγκυρία της Ελληνικής ύφεσης και των περιοριστικών πολιτικών του προγράμματος στήριξης, υποστηρίζουμε τη θέση της αλλαγής του στρατηγικού προσανατολισμού της οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής. Η τελευταία, οδηγώντας στην αύξηση της παραγωγικότητας και διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας (αύξηση των επενδύσεων σε υλικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, βελτίωση των συνθηκών εργασίας), μπορεί να επιτύχει το στόχο της αναβάθμισης της χώρας στο νέο διεθνή καταμερισμό εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, η αναβάθμιση της Κοινωνικής Ασφάλισης ως πολιτική επιλογή θα προέλθει από την αποκατάσταση του αναδιανεμητικού της ρόλου, μέσα από την επιστροφή στον κοινωνικό προϋπολογισμό, ο οποίος στρεβλά μετεξελέγχθηκε σε τμήμα του κρατικού (βλ. δημόσια ελλείμματα). Εξηγούμε τους λόγους της συρρίκνωσης της χρηματοοικονομικής θέσης των Ταμείων, (ιδιοτελής κρατική χρήση των πόρων του κοινωνικού κεφαλαίου), αλλά και γιατί λειτουργεί ακόμα το Ελληνικό «σύστημα» κοινωνικής ασφάλισης, καθώς και τις πηγές χρηματοδότησής της. Ο νέος Ν.3863/10 λειτουργεί με εισπρακτική λογική κάλυψης των ελλειμμάτων (μείωση των παροχών και την επιδείνωση των όρων συνταξιοδότησης), συμβάλλοντας στη μείωση της κοινωνικής συνοχής και σύγκλισης. Αλλά η επιστημονική έρευνα έχει δείξει ότι το Ελληνικό δημοσιονομικό και παραγωγικό πρόβλημα δεν οφείλεται στο επίπεδο μισθών και συντάξεων, αλλά στον υπερδανεισμό για δημόσια και ιδιωτική κατανάλωση, στον ανεπαρκή φοροεισπρακτικό και ελεγκτικό κρατικό μηχανισμό, που επιτρέπει τη φορο+εισφορο-διαφυγή, στην ανισοκατανομή του εισοδήματος, στην αδήλωτη-ευέλικτη και τελικώς ανασφάλιστη εργασία, καθώς και στη συρρίκνωση του τεχνολογικού-καινοτομικού δυναμικού της χώρας. Το προτεινόμενο υπόδειγμα βιώσιμης λειτουργίας του αναδιανεμητικού συστήματος κοινωνικής ασφάλισης μπορεί να είναι οικονομικά βιώσιμο και αποτελεσματικό κοινωνικά εάν α) εξευρεθούν νέοι πόροι εκτός κρατικού προϋπολογισμού και β) εάν ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα εξορθολογισμού των ενοποιημένων Ταμείων.

#### **Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα**

Ο **Σάββας Ρομπόλης** είναι Καθηγητής Οικονομικών Κοινωνικής Πολιτικής του Τμήματος Κοινωνικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου. Επιστημονικός Διευθυντής του Ινστιτούτου Εργασίας Γ.Σ.Ε.Ε.-ΑΔΕΔΥ. Συγγραφέας βιβλίων,

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

άρθρων και εισηγήσεων σε συνέδρια καθώς και μέλος ομάδων εργασίας για την εκπόνηση σχετικών με ζητήματα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής, όπως: «Η μετανάστευση των Ελλήνων στην Δυτική Γερμανία», «Υγεία και Ανάπτυξη», «Κοινωνική ασφάλιση», «Η κοινωνική πολιτική μετά την κρίση του Κράτους-Πρόνοιας», «Οι ξένες επενδύσεις στην Ελλάδα», «Η ανάπτυξη στο Ανατολικό Αιγαίο», «Υγιεινή και Ασφάλεια της Εργασίας», «Δημογραφία και Κοινωνική ασφάλιση», «Ο ρόλος των εταιρικών σχέσεων στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής», «Η Ευρωπαϊκή Ένωση της απασχόλησης», «Η μείωση του χρόνου εργασίας», «Αναλογιστική μελέτη για το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα», «Ελληνική οικονομία και Απασχόληση», «ΟΝΕ και διαρθρωτικές αλλαγές στην Ελλάδα», «Οικονομικές θεωρίες και οικονομική πολιτική στην Ελλάδα (1980-2000)», «Υγεία και Οικονομία», «Εργασία και Οικονομία», «Η μετανάστευση από και προς την Ελλάδα».

**3. Διαχείριση Κεφαλαίων Ασφαλιστικών Ταμείων**

**Καθηγητής Κ. Συριόπουλος,**

Πανεπιστήμιο Πατρών, και ΠΜΣ Λογιστική & Ελεγκτική, Τ.Ε.Ι. Κρήτης

**Περίληψη**

Η αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος αποτελεί ένα σημαντικό άξονα της τρέχουσας πολιτικής. Οι αδυναμίες του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην Ελλάδα, παρά τις αλληπάλλληλες νομοθετικές μεταρρυθμίσεις (κυρίως, μετά το νόμο 3029 / 2002) που σημειώθηκαν υπογραμμίζουν ζήτημα ακόμα και βιωσιμότητας του θεσμού. Η ελαχιστοποίηση των κινδύνων των επενδύσεων των ταμείων δεν θα πρέπει όμως να επαφίεται μόνο στις ορέξεις των αγορών και στο μακροχρόνιο επενδυτικό ορίζοντα, που εξ' ορισμού χαρακτηρίζουν τα συνταξιοδοτικά συστήματα. Ο διαχειριστής κεφαλαίων ασφαλιστικών ταμείων, πρέπει να αντιληφθεί τους πολύπλοκους παράγοντες, που σχετίζονται με τους στόχους του ταμείου. Κι εδώ προκύπτουν ερωτήματα ελέγχου από τους δικαιούχους του συστήματος. Η διαδικασία της διαχείρισης σε κάθε περίπτωση εγκυμονεί διάφορους κινδύνους, η πιθανή εμφάνιση των οποίων απαιτεί την ύπαρξη διαδικασιών για την αντιμετώπισή και τη διαχείρισή τους. Η διεθνής εμπειρία καταδεικνύει ότι, οι κίνδυνοι αυτοί είναι εντονότεροι, όταν μία φτωχή οργανωτική δομή του ταμείου καλείται να διαρθρώνει και να παρακολουθεί την επαγγελματική διαχείριση των αποθεματικών του.

Η αβεβαιότητα για το μέλλον των ασφαλιστικών κεφαλαίων είναι ... βέβαιη και χρειάζεται περισσότερη μελέτη η περίπτωση δομικών μεταβολών του συστήματος και διαχείρισης του κινδύνου του.

**Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα**

Ο Κώστας Συριόπουλος είναι τακτικός καθηγητής στο γνωστικό αντικείμενο «Ποσοτικές μέθοδοι στη Χρηματοοικονομική» στο Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Πατρών καθώς επίσης και Senior Research Fellow στο Εργαστήριο Διοικητικής Επιστήμης (MSL), Κέντρο Χρηματοοικονομικών Ερευνών (FRC) του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών. Αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές του

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

στο Πανεπιστήμιο Πειραιά στην Οικονομική Επιστήμη (1983) συνέχισε Μεταπτυχιακές Σπουδές στη Γαλλία (Πανεπιστήμιο Aix-Marseille III) στα Οικονομικά Μαθηματικά και την Οικονομετρία (1985) και πήρε Διδακτορικό στο ίδιο Πανεπιστήμιο με ειδίκευση στην Οικονομετρία (1988). Το διάστημα 1993-2003 ήταν Λέκτορας και Επίκουρος Καθηγητής (Στατιστική) στο Τμήμα Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και το 1996 ήταν Επισκέπτης Καθηγητής στο Τμήμα Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Montpellier I στη Γαλλία στο αντικείμενο «Ποσοτικές μέθοδοι στη χρηματοοικονομική». Την περίοδο 1997-2000 ήταν Διευθυντής Μελετών, Παρακολούθησης της Κεφαλαιαγοράς και Διεθνών Σχέσεων της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς και την περίοδο 2000-2003 ήταν Γενικός Διευθυντής και Διαχειριστής της Εταιρίας Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου του Τ.Α.Π.-Ο.Τ.Ε. Έρευνές του έχουν δημοσιευτεί σε διεθνή επιστημονικά περιοδικά, όπως: International Journal of Finance and Economics, IEEE Transactions Systems: Man, Machine, and Cybernetics, Applied Financial Economics, Multinational Finance Journal, Economic Notes, Managerial and Decision Economics, Journal Managerial Finance, Journal of Computational Intelligence in Finance, Regional Studies, Fuzzy Economic Review, Journal of Applied Business Research, Journal of Neural Network World, International Transactions on Operational Research, Economia Internazionale, ΣΠΟΥΔΑΙ, European Research Studies Journal, Information Strategy Journal, Estadistica κ.ά. Επιστημονικές εργασίες έχει παρουσιάσει σε περισσότερα από 40 Ελληνικά και Διεθνή Συνέδρια. Τέλος, επανειλημμένα έχει προσκληθεί ως ομιλητής από οργανισμούς, τράπεζες και εμπορικά επιμελητήρια. Τα επιστημονικά του ενδιαφέροντα αφορούν στην ανάλυση χρονολο-γικών σειρών (time series analysis), την χρηματοοικονομική οικονομετρία (financial econometrics), τη χρηματοοικονομική μηχανική (financial engineering), τη θεωρία ρύθμισης οικονομικών αγορών (regulation theory), τις αγορές χρήματος και κεφαλαίου κ.ά.

## **SESSION 2**

### **Accounting of Social Security**

#### **4. *Accounting and Institutional Pressures to Shape Pension Provision***

**Professor L.Jack**

Portsmouth University, U.K.

#### **Abstract**

The institutionalisation of pensions can be examined from a number of perspectives – those of prospective pensioners, of fund owner/managers, of shareholders in the private sector or taxpayers in the public sector. Rules and routines of accounting practice for pensions have been shaped by institutional pressures from each of these 'agents in focus'. Using aspects of new institutionalism in sociology and strong structuration theory, pension provision can be examined as the way institutional actors now must prefigure and foreclose future structures and actions for their successors. Put more simply, how is accounting now implicated in shaping the context in which future pensioners, fund managers and stakeholders will make decisions.

#### **Short Biographical Note**

Lisa Jack began as an auditor in the private and public sectors, before moving into teaching and then research. Her main research interests are in exploring institutional theories as they relate to accounting practice and performance measurement. She is also known for her research into accounting in the agribusiness industry. For details of her publications and awards, please see

<http://www.port.ac.uk/departments/academic/accountingandfinance/staff/title,102691,en.html>

#### **5. *Pension Funds: Accounting and Profitability***

**Asst.Professor G.Iatridis**

University of Thessaly, Hellas and

MSc Accounting and Auditing T.E.I. of Crete

#### **Abstract**

This presentation provides a statistical overview of the asset structure of major Greek Social Security Organisations, including Social Insurance Institute (IKA), Social Security Organisation for the Self-Employed (OAEE), Agricultural Insurance Organisation (ΟΓΑ) and the Public Sector Insurance Organisation (ΟΠΙΑΔ). The challenges facing today's social security that are highlighted in the presentation include massive deficits and spending, a poor rate of return on workers' payroll taxes,

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

the aging of population, the increase of unemployment, the mismanagement of pension funds and the non-payment of contribution-related obligations.

The presentation concludes by presenting a number of goals for fixing social security that comprise efficient management of the wealth of pension funds, adoption of a long-term perspective in making strategic decisions with respect to insurance policy formulation, reduce bureaucracy, carry out regular inspections to account for fraud, reduce spending, increase future economic growth, enhance demographics, enforce efficient budgetary systems, ensure that contributions are paid timely and apply sophisticated management, accounting and information systems.

### **Short Biographical Note**

George Iatridis, Assistant Professor of Accounting and Finance  
University of Thessaly, Department of Economics, 43 Korai street, 38 333, Volos  
Tel. 24210 74918, Fax. 24210 74772, E-mail. [giatridis@uth.gr](mailto:giatridis@uth.gr)

Dr George Iatridis is an Assistant Professor of Accounting and Finance at the Department of Economics, University of Thessaly, Greece. Dr Iatridis has worked as a Lecturer in Accounting and Finance at the School of Accounting and Finance, University of Manchester, UK. He has also taught at the University of Athens and the University of Manchester Institute of Science and Technology (UMIST). Dr Iatridis studied Accounting and Finance at postgraduate level at the Universities of Manchester (PhD) and Southampton (MSc). Before graduate school, he studied Economics at the University of Athens, Greece. Dr Iatridis has worked on a number of international research projects relating to financial accounting. He teaches on postgraduate programmes and serves on the editorial advisory boards of various academic journals. His current research interests mostly relate to the economic consequences of the implementation of international financial reporting standards in the UK and other major European and non-European countries, accounting policy choice, earnings quality and earnings conservatism.

### **6. *Pension Accounting Standards in the U.S. and Europe: Review of the Literature and Implications for Future Research***

**Lecturer Paraskevi Vicky Kiosse**  
Lancaster University, U.K

### **Abstract**

The objective of this presentation is to discuss U.S. and European pension accounting rules. More specifically, the requirements of SFAS No. 87 & 132 which governed pension disclosure and recognition requirements in the U.S. prior to 2006 and SFAS No. 158 (introduced in 2006) will be presented. The requirements of IAS 19 which governs disclosure and recognition requirements of European firms will be discussed

and the diversity of pension accounting standards in Europe prior to the introduction of IFRS will be highlighted. The impact of new pension accounting rules on pension provision will be considered and empirical evidence pertinent to earnings management and the value relevance of pension expense components will be reviewed with a view to identifying avenues for future research.

**Keywords:** pensions accounting standards, SFAS No. 87, 132 & 158, IAS 19, value relevance, pension provision.

#### **Short Biographical Note**

<http://www.lums.lancs.ac.uk/accounting/profiles/vicky-kiosse/>

#### **7. Social Accounting: Corporate Social Responsibility and Pension Accounting**

**Maria Syraga**

Hellenic Competition Commission and University of Essex, U.K.

**Kiriakos Patatoukas**

Ex-Charter Accountant and Auditor and MSc Accounting and Auditing, T.E.I. of Crete, Hellas.

#### **Abstract**

**Purpose** – We investigate the contribution of firms to social security system and ask if their obligation is exhausted with the payment of contributions.

**Design/methodology/approach**– Gerwith’s theory of justice and stakeholder view are used to explore the firm’s fairness on the distribution of their produced wealth. Social accounting approach is employed for measuring a firm’s contribution to the pension system. In addition to the ongoing research, the value added (VA) method is going to be used on the top European ranking companies. Required data are obtained from “Value Added Scoreboard” provided by the UK Department of Trade and Industry (DTI) and Datastream.

**Findings** - The paper discusses the impact of defined benefit and defined contribution, as pension accounting practices, to value added of firms. Several conclusions can be drawn for each country and industry sector.

**Practical implications** – In case current contributions of firms are not part of a fair distribution of value added, new financing policies of social security system should be will examined, considering the extra inequalities created by the recent economic crisis.

**Originality/value** – As far as we know, this is the first research which relates the value added of the firms to the pension system.

**Keywords** Social accounting, Corporate social responsibility, Pension Accounting, Value added, Stakeholders theory, Gerwith theory, Social security system.

**Research Type** Research paper

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

**Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα**

Ο Κυριάκος Πατατούκας είναι Ορκωτός Ελεγκτής – Λογιστής, από το 1974 και μέλος της Επιτροπής Ποιοτικού Ελέγχου της ΣΟΛ Α.Ε. από το 2005-σήμερα. Έχει σπουδάσει στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Πτυχίο Διοίκησης Επιχειρήσεων, 1972), London School of Economics (Accounting, 1974), στο University of Berlin (Accounting, 1974) και στο ΕΛΚΕΠΑ (Φορολογικά Θέματα, 1976). Διδάσκει στο ΙΕΣΟΕΛ από το 1997 και στο Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών στο αντίστοιχο ΜΔΕ από το 2006, καθώς επίσης και στο ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική του Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ από το 2010. Είναι συγγραφέας πολυάριθμων βιβλίων στα γνωστικά αντικείμενα της Λογιστικής και Ελεγκτικής που διανέμονται στο ΙΕΣΟΕΛ και στην αγορά. Επίσης είναι τακτικός αρθρογράφος-εμπειρογνώμονας στον ημερήσιο οικονομικό τύπο. Έχει επαγγελματική πείρα πλέον των 30 ετών ως Ορκωτός Ελεγκτής-Λογιστής με αντικείμενο επιχειρήσεις όλων των κλάδων της Ελληνικής οικονομίας.



## **Συνεδρία 3<sup>η</sup>**

### **Ελεγκτική και Κοινωνική Ασφάλιση**

#### **8. *Ελεγκτική Ασφαλιστικών Ταμείων: Εμπειρία Ελεγκτικού Συνεδρίου***

**Άννα Λιγωμένου**

Σύμβουλος Ελεγκτικού Συνεδρίου

#### **Περίληψη**

Στα πλαίσια της ενότητας «Κοινωνική Ασφάλιση: θέματα Ελεγκτικής» η σημερινή παρουσίαση θα ασχοληθεί με τον έλεγχο που διενεργεί το Ελεγκτικό Συνέδριο επί των Ασφαλιστικών Ταμείων της χώρας. Ο έλεγχος αυτός που διεξάγεται σύμφωνα με τους κανόνες της δημόσιας ελεγκτικής από μέλη του Ανωτάτου Δημοσιονομικού Δικαστηρίου της Χώρας (δικαστικούς υπαλλήλους και λειτουργούς) δεν αρκείται μόνο στη διατύπωση των αποτελεσμάτων του, αλλά συνδυάζεται κατά κανόνα με κυρωτική λειτουργία.

Στην ελληνική έννομη τάξη για τη διασφάλιση της καλής διαχείρισης των οικονομικών των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης προβλέπονται διάφοροι έλεγχοι παράλληλοι και επάλληλοι. Κατά τις επιταγές όμως του συνταγματικού νομοθέτη (άρθρο 98 Συντ.), οι δαπάνες και οι λογαριασμοί των Ασφαλιστικών Ταμείων τίθενται στην τελική κρίση των δικαστών του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

Με δεδομένη την πολυδιάσπαση των Ασφαλιστικών Ταμείων στην Ελλάδα καθίσταται σαφές ότι ο διενεργούμενος από το Ελεγκτικό Συνέδριο έλεγχος εκτός του ότι διαμορφώνει δημοσιονομικό ήθος και καθοδηγεί τη δημοσιονομική διοίκηση είναι και πολυσχιδής. Είναι όμως και πολυεπίπεδος, αφού κινείται σε προληπτικό επίπεδο (έλεγχος πριν από τη διενέργεια μιας δαπάνης), σε προσυμβατικό επίπεδο (έλεγχος πριν από τη σύναψη μιας συμβάσεως προμήθειας, έργου ή παροχής υπηρεσιών), αλλά και σε κατασταλτικό επίπεδο (έλεγχος που διενεργείται, μετά την πληρωμή των δαπανών, στους λογαριασμούς των δημοσίων υπολόγων και στους απολογισμούς των Ασφαλιστικών Ταμείων).

Ο έλεγχος επί των Ασφαλιστικών Ταμείων μπορεί επίσης να είναι δειγματοληπτικός, τακτικός, έκτακτος ειδικός, θεματικός κατά τις γνωστές διακρίσεις ήδη από την ιδιωτική ελεγκτική.

Κάθε ένα είδος ελέγχου από αυτά διέπεται από αρχές, όπως η αρχή της νομιμότητας, της κανονικότητας, του ουσιαστικού μέρους των δαπανών.

Επισημαίνεται ότι ο παραδοσιακός τρόπος ελέγχου εμπλουτίζεται από στοιχεία ελέγχου αποδοτικότητας, οικονομικότητας, αποτελεσματικότητας μιας δαπάνης και της αρχής της επιείκειας, ενόψει του ελέγχου του ουσιαστικού μέρους της δαπάνης, της νομολογιακής κατασκευής του ευεργετήματος της συγγνωστής πλάνης και του ελέγχου της αιτιολογίας της οικονομικής πράξης, διαμέσου των παρεπιπτόντως αναφουομένων ζητημάτων με έσχατο όριο το δεδικασμένο.

Στην αρμοδιότητα του Ελ. Συν ανήκει επίσης ο έλεγχος των χρηματοδοτήσεων των Ασφαλιστικών Ταμείων από την Ευρωπαϊκή Ένωση με μία ελεγκτική μεθοδολογία που διαφοροποιείται από την αντίστοιχη των άλλων υπηρεσιών

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

κατασταλτικού ελέγχου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, αφού κατά κανόνα γίνεται σύμφωνα με τις κοινοτικές διατάξεις.

Η εκδίκαση επίσης από το ΕΣ υποθέσεων που αναφέρονται στην ευθύνη των υπαλλήλων των Ασφαλιστικών Ταμείων για κάθε ζημία που από δόλο ή αμέλεια προκάλεσαν στα Ασφαλιστικά Ταμεία στοχεύει στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ασφαλιστικών Ταμείων.

Η νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου είναι πλούσια από υποθέσεις των Ασφαλιστικών Ταμείων σε όλα τα επίπεδα ελέγχου. Κατά την παρουσίαση γίνεται ενδεικτική αναφορά νομολογιακών εφαρμογών και χρηματικών ποσών για μη νόμιμες πληρωμές Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που ματαιώθηκαν λόγω της άσκησης ελέγχου από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Η παρουσίαση ολοκληρώνεται με τελικές παρατηρήσεις της ομιλήτριας.

### **Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα**

Ανώτατος Δικαστής του Ελεγκτικού Συνεδρίου και Καθηγήτρια στην Εθνική Σχολή Δικαστών Λειτουργών και σε όλες τις Σχολές της Αστυνομικής Ακαδημίας. Πρόεδρος του Β΄ Κλιμακίου και Προεδρεύουσα Σύμβουλος του VII Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου Διετέλεσε επίσης Δικαστής στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και στα Ειδικά Δικαστήρια α) Μισθοδικείο και β) Κακοδικίας καθώς και ειδικός επιστήμονας στο Μεταπτυχιακό Τμήμα του Παντείου Πανεπιστημίου.

Άριστος της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (με βαθμό 9,3), με άριστες μεταπτυχιακές σπουδές (Master) στο Δημόσιο Δίκαιο στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Απόφοιτος της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης. Με Οικονομικές σπουδές στο Τμήμα Οικονομικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών με ειδίκευση στα χρηματοοικονομικά. Εκπονεί διδακτορική διατριβή στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Γνωρίζει Αγγλικά (Proficiency), Γαλλικά (Certificat), Γερμανικά (Mittelstufe) και Ισπανικά (βασικές γνώσεις).

Υπήρξε υπότροφος του Ι.Κ.Υ. και μεταπτυχιακή υπότροφος του Ινστιτούτου Δικονομικών μελετών και ερευνών. Ως ασκούμενη δικηγόρος εργάστηκε στο νομικό τμήμα της Ε.Ρ.Τ. Διετέλεσε βοηθός στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (Πολιτική Δικονομία). Επιστημονική Ερευνήτρια του Παν/μιου Αθηνών, σχετικά με την αναγκαστική διαχείριση επιχειρήσεων και ακινήτων ως μέσο αναγκαστικής εκτέλεσης. Διετέλεσε συνεργάτης του Γενικού γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας και του Γενικού Γραμματέα της Προεδρίας της Δημοκρατίας.

Υπήρξε μόνιμη συνεργάτης της ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ εκδόσεις ΣΑΚΚΟΥΛΑ (σε θέματα Ελεγκτικού Συνεδρίου). Είναι μόνιμη συνεργάτης και μέλος της Επιστημονικής και Συντακτικής Επιτροπής στα περιοδικά «ΕΔΔΔΔ» και «ΑΡΧΕΙΟ ΝΟΜΟΛΟΓΙΑΣ». Είναι μέλος της Επιστημονικής Επιτροπής στο περιοδικό «ΘΕΩΡΙΑ και ΠΡΑΞΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ». Έχει συμμετάσχει σε πολλά συνέδρια και έχει δημοσιεύσει σε διάφορα επιστημονικά περιοδικά πολλές μελέτες νομικού και οικονομικού περιεχομένου.

Ως δικαστής του Ελεγκτικού Συνεδρίου έχει υπηρετήσει σε όλους τους δικαστικούς σχηματισμούς (Κλιμάκια, Τμήματα και Ολομέλεια) και στην Γενική Επιτροπεία της Επικρατείας, όπου, εκτός των άλλων έχει συντάξει αιτήσεις καταλογισμών, γνωμοδοτήσεις επί συνταξιοδοτικών νομοθετημάτων και έχει ασκήσει

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

και καθήκοντα Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας. Έχει επίσης συμμετάσχει σε πολλά υπηρεσιακά και Ανώτατα Δικαστικά Συμβούλια του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Έχει επιθεωρήσει πολλές Υπηρεσίες Επιτρόπων του Ελεγκτικού Συνεδρίου και έχει συμβάλει στο να μειωθούν καθυστερήσεις σε προληπτικό και κατασταλτικό έλεγχο. Έχει εκπροσωπήσει το Ελεγκτικό Συνέδριο σε διάφορα συνέδρια (με θέματα του Ελεγκτικού Συνεδρίου) και σε διάφορες διακομματικές Επιτροπές (Σ.Ο.Τ.Α.). Γνωρίζει όλους τους κλάδους του Δικαίου, όχι μόνο λόγω των άριστων επιδόσεών της σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, αλλά και γιατί υπήρξε βοηθός στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, καθηγήτρια σε διάφορα μαθήματα του Δικαίου και Δικαστής με ιδιαίτερη επιτυχία όχι μόνο στο Ελεγκτικό Συνέδριο, αλλά και στην Εισαγγελία του Αρείου Πάγου και στο Μισθοδικείο και στο Δικαστήριο Κακοδικίας (έχουν χορηγηθεί σχετικές συστατικές επιστολές)

**9. Μνημόνιο και ασφαλιστική μεταρρύθμιση**  
**(προσπάθεια για αποκωδικοποίηση των διατάξεων του ν. 3863/2010)**

**Κ.Ρόκος**

Δικαστής Πρωτοδικών Ηρακλείου

**Περίληψη**

Το Μνημόνιο αποσκοπεί στην εξάλειψη των γενεσιουργών αιτίων της κρίσης χρέους που αντιμετώπισε η Ελλάδα και στην αντιμετώπιση των κινδύνων που απειλούν τη χώρα, ενόσω αυτή θα επιχειρεί τις απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές στο κράτος και την οικονομία. Τέτοιος κίνδυνος είναι η οριακή κατάσταση στην οποία βρίσκεται το ασφαλιστικό, που απειλεί βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα την βιωσιμότητα της ελληνικής οικονομίας. Το Μνημόνιο δεν συνιστά διεθνή συνθήκη, η οποία με τις διατάξεις της τροποποιεί οποιαδήποτε αντίθετη διάταξη εσωτερικού δικαίου. Η συμμόρφωση, ωστόσο, προς τις επιταγές του, εφόσον συνοδεύεται με αξίωση που προβάλλει η Ελλάδα στη διεθνή έννομη τάξη για την καταβολή της υπεσχημένης χρηματοδότησης με την προϋπόθεση της συμμόρφωσής της προς τις επιταγές του Μνημονίου, συνιστά διεθνή υποχρέωση της χώρας και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζεται και στην εσωτερική έννομη τάξη. Στο μνημόνιο αναλήφθηκε η υποχρέωση η Ελλάδα να ολοκληρώσει την ασφαλιστική μεταρρύθμιση με στόχο, μεταξύ άλλων, την συγχώνευση των ταμείων σε τρία, την εισαγωγή ενιαίου χρόνου συνταξιοδότησης, την τροποποίηση του τύπου απονομής σύνταξης σε ανταποδοτικό σχήμα, μέτρα για τον περιορισμό της πρόωρης συνταξιοδότησης.

Παράλληλα, με τις διεργασίες του Μνημονίου είχε συσταθεί ήδη από τον Δεκέμβριο του 2009 επιτροπή για το ασφαλιστικό η οποία έθεσε τις κατευθυντήριες αρχές και διατύπωσε προτάσεις για την αναμόρφωση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης. Στην Επιτροπή αυτή συμφωνήθηκαν πέντε στόχοι και τέθηκαν δώδεκα σημεία σύγκλισης για την αναμόρφωση του συστήματος. Ακολούθως, ο νέος ασφαλιστικός νόμος 3863/2010 επέφερε θεμελιώδεις αλλαγές που αφορούν ιδίως το διαχωρισμό προνοιακών παροχών και ανταποδοτικής σύνταξης, τα όρια ηλικίας, την άρση των

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ (Τ.Ε.Ι.) ΚΡΗΤΗΣ**  
Σχολή Διοίκησης και Οικονομίας, Τμήμα Λογιστικής, ΠΜΣ Λογιστική και Ελεγκτική  
**Ημερίδα**  
**“Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης: Τάσεις και Προοπτικές μετά την Κρίση”**  
**Ξενοδοχείο Capsis-Astoria, Ηράκλειο, Κρήτης**  
21 Ιανουαρίου 2011

---

ευνοϊκών ρυθμίσεων για τις μητέρες ανηλίκων, τα βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, τα πλασματικά έτη ασφάλισης, την εισφορά αλληλεγγύης συνταξιούχων, τα προγράμματα εθελουσίας εξόδου, την απασχόληση των συνταξιούχων και τη διαδοχική ασφάλιση.

**Σύντομο Βιογραφικό Σημείωμα**

Γεννήθηκε το 1971 στην Καβάλα. Είναι κάτοχος πτυχίου Νομικού Τμήματος της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο έλαβε το 1993. Επίσης, είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στο Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο του Νομικού Τμήματος της Σχολής Νομικών και Οικονομικών Επιστημών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, το οποίο έλαβε το 1996.

Εργάστηκε ως δικηγόρος στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης κατά τα έτη 1996-2000. Εισήλθε στο Δικαστικό Σώμα το 2000 και μετά από σπουδές στην Εθνική Σχολή Δικαστών (κατεύθυνση πολιτικής δικαιοσύνης) διορίστηκε το 2001 ως πάρεδρος Πρωτοδικείου στο Πρωτοδικείο Θεσσαλονίκης, όπου και υπηρέτησε κατά το δικαστικό έτος 2001-2002. Προήχθη σε Πρωτοδίκη το 2002 και τοποθετήθηκε στο Πρωτοδικείο Ηρακλείου, όπου και υπηρετεί έκτοτε. Κατά τη διάρκεια της θητείας του στο Πρωτοδικείο Ηρακλείου προήδρευσε σε αρκετές διοικητικές επιτροπές και πειθαρχικά συμβούλια. Γνωρίζει αγγλικά και ισπανικά και κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 διδάσκει στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη «Λογιστική-Ελεγκτική» του τμήματος Λογιστικής της Σχολής Διοίκησης και Οικονομίας. Είναι έγγαμος με δύο τέκνα.